

En ocasió de l'ingrés de l'acadèmic de número electe Joan-Pere Viladecans

Daniel Giralt-Miracle

Acadèmic de número. daniel@giralt-miracle.com

Excel·lentíssim senyor president, il·lustríssimes senyores acadèmiques, il·lustríssims senyors acadèmics, senyores i senyors.

Avui aquesta Acadèmia té l'honor d'acollir Joan-Pere Viladecans, un artista que des de 1967, quan es va donar a conèixer al Cercle Artístic de Sant Lluc, ha construït una trajectòria llarga durant la qual ha desenvolupat un llenguatge plàstic original que ha aplicat en totes les variants de l'art que ha conreat: la pintura, el dibuix i el gravat, i també els cartells, les cobertes de llibres, les caràtules de discs i les il·lustracions per a llibres i la premsa impresa, posant de manifest sovint que és una persona generosa i que està al servei de la cultura i la societat catalanes.

Mai oblidaré l'impacte de la seva primera exposició, que va presentar el 1969 a la Sala Gaspar de Barcelona. Ho recordo molt bé perquè jo en aquell moment iniciava la meua carrera com a crític d'art i aquell esdeveniment

em va commoure, com ho va fer en tota la ciutat, més enllà dels artistes i de la gent de la crítica, ja que aquella manifestació va ser entesa com una revelació, com la irrupció d'algú que sense renunciar als seus precedents (Miró, Tàpies, Brossa, etc.) els superava formulant un codi icònic personal i potent, que al·ludia tant al misteri com a les realitats més evidents de la nostra cultura i la nostra societat.

Aquell va ser el tret de sortida d'una carrera fulgurant de creació i exhibició de l'obra d'un artista jove –només tenia 21 anys–, de formació eminentment autodidacta, que s'ha convertit en una de les figures més significatives de la pintura catalana moderna, l'obra del qual no solament s'ha reconegut en l'àmbit nacional –on ha fet incomptables exposicions–, perquè també ha estat exhibida i admirada en exposicions individuals o col·lectives (biennals, fires, etc.) en diferents ciutats espanyoles i a Suècia, als Estats Units d'Amèrica, Sudàfrica, França, Alemanya, Anglaterra, Bèlgica, Luxemburg o Portugal, entre d'altres països que també s'han rendit davant d'un treball que, per

Fig. 1. Joan-Pere Viladecans, *Horitzó* (2008), tècnica mixta sobre feltre orgànic, 130 x 109 cm, RACBASJ, inv. 4601.

sobre de tot, evidencia una interacció permanent entre les arts visuals, la poesia i el pensament. I és aquest tret del seu quefer el que el diferencia dels pintors que li són contemporanis. Els temes que Viladecans desenvolupa en les seves obres i també en els títols que posa a cadascuna d'elles responen a un rerefons filosòfic, de profunda arrel antropològica, de manera que l'home i les seves experiències queden reflectits en unes composicions que no deixen de ser propostes poètico-visuals sobre les diferents etapes de la vida, per la qual cosa evocuen les alegries de l'ésser humà, els seus dolors, les seves malalties i el sentit de l'existència i de la mort, i és que en el fons cada quadre és una cicatriu, que mostra el rastre físic o mental dels successius instants que defineixen una trajectòria vital. Encara que no només això, ja que dins del seu repertori gràfic juguen un paper important les referències al món vegetal i animal, perquè Viladecans no es limita a l'antropomorf, sinó a la natura en general, és a dir, també a la terra i al cosmos, escenaris que li proporcionen una iconografia que enriqueix el seu món i que dona una visió més àmplia de l'abast de les seves especulacions, a la vegada que esdevé un recurs d'intensa força plàstica i comunicativa, com ja va preveure Cirici Pellicer el 1975 quan li va dedicar un llibre en el que va tabular un diccionari de signes que no ha deixat de créixer.

Però és que, finalment, Viladecans no és un pintor contemplatiu, és un pintor reflexiu, que tant ens pot parlar del més immediat, d'allò que emmarca la nostra vida quotidiana, de les accions i reaccions pròpies de l'home, com de tot allò que explora el sentit últim de l'existència humana, la vida en societat i el medi ambient. I no ho fa amb afanys esteticistes, sinó des del pensament, des de l'instint i amb passió.

És per aquest motiu que si estudiem la seva bibliografia i repassem les anàlisis crítiques que s'han fet de la seva obra, veurem que entre els autors dels nombrosos comentaris i estudis que se li han dedicat, no hi ha només noms provinents de la crítica i la història de l'art, com Ciriot, Cirici Pellicer, Calvo Serraller, Josep Miquel Garcia, Mercè Vidal, Conxita Oliver o Fina Duran; sinó que també hi trobem Raimon, Pinyol-Balash, Vázquez-Montalbán, Bru de Sala, Sánchez-Robayna, Pont, Espriu, Castellet, Argullol, Puigverd..., escriptors, filòsofs i poetes que s'han sentit atrets pel particular magnetisme que desprèn el treball de Viladecans.

I és que si l'obra que aquest artista feia el 1969 es pot situar dins d'un barroquisme formal, de base surrealista i informalista, amb el pas dels anys s'ha anat clarificant, al mateix temps que anava incorporant lletres, paraules o números en unes composicions abans només protagonitzades per figures antropomorfs i zoomorfs, de manera que el primitiu rerefons surrealista s'anava obrint a unes formes més definides i a una intensificació cromàtica inusual en la pintura d'aleshores però que resultava contundent en les seves obres; unes peces que Viladecans no feia sobre la tela habitual sinó sobre suports de textura rica, com la pasta de cel·lulosa que encara utilitza, que provoca accidents i en la que incorpora objectes a fi que la superfície de les obres tingui relleu i permeti percebre contrastos volumètrics acusats.

Viladecans és eminentment, doncs, un pintor que ha obert nous camins a la pintura convencional, tant en l'aspecte iconogràfic com en l'aspecte tècnic, i des de la pròpia pintura ha sintonitzat amb l'art pobre en la utilització de recursos alternatius, ha coincidit amb l'art conceptual per la importància que dona al procés mental, i ha estat molt a prop del *support-surface* en els jocs de les superfícies, el color i la forma, com us proposo de veure en aquestes imatges (projecció).

No puc acabar les paraules d'introducció d'aquest Viladecans fecund i polifacètic sense esmentar una altra faceta seva, la d'autor d'uns interessants articles que des de mitjans dels anys vuitanta del segle passat publica en la premsa escrita, uns textos en els que no defuig l'opinió política, tot i que bàsicament parla de l'art i el fet artístic i de les humanitats, i ho fa aportant pensament, sentiments i intel·ligència.

És per totes aquestes qualitats i per la seva aportació a la història de l'art del nostre país que els membres d'aquesta corporació vam donar suport a la proposta d'incorporació com acadèmic de número de Joan-Pere Viladecans, a qui en nom dels meus companys em correspon presentar en aquest acte d'ingrés, cosa que faig amb plaer, alhora que li agraeixo sincerament la donació que fa a l'Acadèmia de l'obra *Horitzó*, tècnica mixta sobre feltre orgànic, una peça molt característica del seu quefer, en la tècnica, en la factura i en la iconografia, que posa al dia el ric patrimoni d'aquesta corporació.

Benvingut, doncs, amic Viladecans, celebrem la teva presència en aquesta casa convençuts que ens ajudarà a reflexionar sobre el sentit de la creació d'imatges, sobre l'aportació dels artistes a la societat que els envolta i sobre la voluntat de respondre i interpretar les inquietuds de l'ésser humà en la societat actual.

Moltes gràcies!

17 de setembre de 2014